

باسمه تعالی

طرح درس: کاربرد آمار در جامعه‌شناسی

مقطع: کارشناسی

درس: پایه

پیش‌نیاز: -

معرفی و هدف درس

آشنایی دانشجویان با مفاهیم پایه آمار توصیفی، مبانی احتمال، آمار استنباطی مقدماتی و توانایی تحلیل و تفسیر داده‌ها.

روش‌های تدریس و نحوه ارائه درس

نظری و حل تمرین

برونداهای یادگیری درس (در پایان این درس دانشجویان می‌توانند)

- با جایگاه و کاربردهای آمار در علوم اجتماعی آشنا باشند.
- با مفاهیم پایه آمار آشنا باشند.
- انواع نمودار را ترسیم کنند.
- انواع تحلیل‌های کاربردی یک متغیره و دومتغیره را انجام دهند.
- احتمالات ساده و کلاسیک را محاسبه کنند.
- آمار استنباطی را به کار بگیرند.

فهرست محتوا و ترتیب ارائه درس

جلسه	موضوع	جزئیات	فعالیت و تمرین
۱	مقدمه و کلیات	تعریف آمار، اهمیت، کاربردها	بحث کلاسی + معرفی منابع
۲	مبانی سنجش	مفاهیم سنجش، انواع مقیاس‌های سنجش، انواع متغیرها و طبقه‌بندی آنها	تمرین تشخیص انواع متغیرها

۳	روش‌های جمع‌آوری داده‌ها	پرسشنامه، مشاهده، اسناد	طراحی ابزار ساده جمع‌آوری داده
۴	نمایش داده‌ها-۱	جدول فراوانی، نمودارهای میله‌ای، دایره‌ای، مستطیلی	تمرین رسم جداول و نمودارها
۵	نمایش داده‌ها-۲	نمودار ساقه و برگ، نمودار جعبه‌ای، هیستوگرام	تحلیل نمودارها در داده‌های واقعی
۶	گرایش‌های مرکزی	میانگین، میانه، نما	تمرین محاسبه و تفسیر
۷	شاخص‌های پراکندگی-۱	دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار	حل مسائل عددی
۸	شاخص‌های پراکندگی-۲	ضریب تغییرات، شکل توزیع ((چولگی و کشیدگی	تمرین روی داده‌های واقعی
۹	تحلیل دو متغیره-۱	جداول توافقی، نمودارهای پراکنش	تحلیل رابطه بین دو متغیر کیفی و کمی
۱۰	تحلیل دو متغیره-۲	کوواریانس و ضریب همبستگی	تمرین و تفسیر همبستگی
۱۱	کنترل رابطه بین متغیرها	کنترل آماری، متغیرهای کنترل	تحلیل مثال‌های کاربردی
۱۲	مبانی احتمال	فضای نمونه، پیشامد، احتمال کلاسیک	حل تمرینات احتمالات
۱۳	احتمال و توزیع‌ها	متغیرهای تصادفی، توزیع نرمال و سایر توزیع‌ها	تمرین تشخیص و استفاده از توزیع‌ها
۱۴	آمار استنباطی-۱	نمونه‌گیری، برآورد، خطای نمونه‌گیری	حل تمرین و مطالعه موردی
۱۵	آمار استنباطی-۲	آزمون فرض، آزمون میانگین، آزمون نسبت	حل تمرین و تحلیل نتایج
۱۶	جمع‌بندی و حل تمرین	مرور کلی، رفع اشکال، بررسی نمونه سوالات	حل تمرینات جامع + آماده‌سازی برای امتحان

منابع اصلی

- ناییب، هوشنگ، آمار توصیفی در علوم اجتماعی
- کرامر، دانکن، در آمدمی بر کاربرد آمار در تحقیقات اجتماعی، ترجمه: یحیی علی بابایی و امیر ملکی

منابع تکمیلی

- [J-PAL, "Data Visualization"](#)
- [United Nations' guide to making data meaningful](#)
- [Kieran Healy, Data Visualization: A Practical Introduction](#)

- [Scott Cunningham's Causal Inference: The Mixtape](#)
- [Regression and Other Stories, Gelman et al, 2022](#)
- ["Binary Choice Models"](#)

- [Probability cheatsheets](#)
- [MIT 14.771/ Harvard 2390b "Empirical Methods" handout](#)
- [Gary King's slides on Matching Methods for Causal Inference](#)

- [Josh Blumenstock's lecture notes on fixed effects models](#)
- [Summary of Athey, Abadie, Imbens and Wooldridge \(2017\)](#)
- [Intro to power analysis](#)
- Thomas Brambor, William Roberts Clark and Matt Golder, "Understanding Interaction Models: Improving Empirical Analyses", Political Analysis 14(1):2006.